

Berlingske Debat

AF ROGER BUCH *Lektor, Journalisthøjskolen*

POLITIK PÅ EN MANDAG

Følelser eller fornuft

Så var den der igen. Kampen mellem følelser og fornuft. Sommeren bød på debat om to spørgsmål i straffeloven: Straffes trafikdrab på grund af alkohol tilstrækkeligt hårdt? Og skal straffen for unge mellem 15 og 17 år ikke længere være mildere, men gøres til den samme som for ældre personer? Fornuftens argument er, at strengere straffe ikke virker præventivt. Forskningen viser, at skærpede sanktioner ikke mindsker kriminaliteten. Følelsernes argument er, at der skal straffes hårdt, når en person drikker sig fra sans og samling og med sin bil dræber en ung teenager. Eller når en 15-årig dræber og mobilfilmer offeret. Der skal straffes både på grund af hævnønsket/retfærdighedssansen hos de dræbtes familier og af hensyn til befolkningens retsfølelse.

DEN ER PÅ ALLE politikområder: Følelser vs. fornuft. Tag diskussionen om miljø og økonomisk vækst. Skal vi i jagten på billige landbrugsprodukter se bort fra naturhensyn og dyrevelfærd? Er økologi ikke pjattet føleri? Er økologi i virkeligheden amoralsk i en tid med fødevarekrise, fordi udbyttet af økologisk produktion er mindre end den konventionelle produktion med kunstgødning, sprøjtamidler osv.? Tag de kommende finanslovsforhandlinger. Hvad er fornuftens svar på, om 10 mia. kr. skal bruges på miljø, sundhed eller skoler? Er fordelingen af de 600 milliarder på ældre, forsvar, miljø, sundhed osv. udtryk for 100 procent fornuft? Nej, selvfølgelig ikke. Fordelingen er udtryk for en i høj grad følelsesmæssigt styret tradition for, hvordan balancen i den økonomiske fordeling bør være. Eller tag diskussionen om den danske krigsdeltagelse i Irak og Afghanistan. Er det fornuftigt at ofre penge og danske soldaters liv i fjerne krige? Er det på den anden side ikke farligt at lade sorgen og følelserne omkring døde danske soldater føre til tilbagetrækning, hvilket på lang sigt kan føre til spredning af terrorisme og vækst i antallet af udemokratiske lande. Noget som i yderste konsekvens kan udløse storkonflikter eller verdenskrige. Krige, som kan berøre Danmark langt mere og koste langt flere danske liv end den nuværende indsats.

Den kommer også igen. Konflikten mellem følelser og fornuft. Eksempelvis næste gang der skal stemmes om EU. Uanset hvad der skal stemmes om – traktater, euroen, eller hvad det måtte blive,

Så er det sikkert, at Ja-siden beskylder Nej-siden for at slå på følelserne og lave skræmmekampagne. Det er lige så sikkert, at Nej-siden vil anklage Ja-siden for at lade fornuften, især de økonomiske fordele dominerer, og at de derved sælger ud af dansk selvstændighed og suverænit.

DET ER DER HELE TIDEN. Tovtrækkeriet mellem hjerte og hjerne. Ikke blot mellem forskellige politikere, partier og blokke – men også inde i hver enkelt af os. Essensen er, at politik er både følelser og fornuft. Det er netop derfor, vi har demokrati. Skulle fornuften råde, skulle vi jo blot overlade alle beslutninger til eksperter. Men sandheden om dem er jo, at de ikke har sandheden. Økonomerne er internt uenige om den bedste økonomiske politik. Klimaforskerne debatter årsagerne til global opvarmning. Pædagogikforskere skændes om vejen til den bedste folkeskole.

Teknokrati er ikke løsningen, men det er følelsesstyre – sensokrati – heller ikke. Øjeblikkets stemninger, ophidsede synspunkter, massehysteri eller følelser, som blokerer for viden og rationalitet, er ikke vejen til gode beslutninger. Selv om der er kamp mellem følelser og fornuft, så skal der ikke findes en vinder. Kun meget få spørgsmål kan klares med 100 procent fornuft eller 100 procent følelser. Løsningen er hverken teknokrati eller sensokrati. Løsningen er demokratiet, som giver plads til debatter mellem fornuft og følelse og til, at der findes en balance, når der træffes politiske beslutninger om alt mellem himmel og jord.